

Flottbesök i Casablanca finns att beskåda på YouTube-kanalen FAR MAROC.

Rekryteringsfilm som spelats in ett ockupationsland.

Flottbesöket kom med i marockansk television.

Sveriges ambassadör i Marocko Anna Hammargren filmas av marockansk television i samband med flottbesöket.

SVENSKA FÖRSVARETS REKRYTERINGSFILM INSPELAD I MAROCKO

Försvaret har spelat in rekryteringsfilmer i Marocko, som sedan 1975 ockuperar sitt grannland.

Försvarets talesperson vill inte medge att Marocko är en ockupationsmakt. Filmerna, som ingår i kampanjen "Det är mycket nu", vill få unga människor att bry sig och göra skillnad i exempelvis militära konflikter.

Varför valde ni att spela in i ett ockupationsland?

– Nu är det du som väljer att använda den rubriceringen, går man till Utrikesdepartementets hemsida, så uttrycker de sig inte på det sättet. Jag avser inte att ta någon politisk diskussion, då får du vända dig till våra folkvalda, säger Robert Forss, marknadsansvarig på Försvarmakten.

Är det inte en ockupation?

– Jag utgår från det som står på UD:s hemsida, som du säkert själv har varit inne på.

Är det en militär konflikt, eller har det pågått en militär konflikt?

– Det får du fråga... Det var inte riktigt den frågan som var kopplad till det du var ute efter. Jag bara utgår från UD:s hemsida.

Menar du att det inte är en ockupation?

– Frågar du vad jag anser eller vad det står på UD:s hemsida?

Jag frågar vad Försvaret anser.

– Det kan inte jag svara på. Jag kan bara svara på varför vi har filmat i Marocko.

Varför har ni filmat i Marocko?

– Vi vill åskådliggöra en kampanj, för att skildra naturpåverkan med stormar i norra Sverige, en bakgrund som kan påminna om Nordafrika eller Mellanöstern, utan att vara landspecifikt. Samtidigt ville vi vara kostnads-

effektiva med skattemedel, så då var detta den bästa platsen. Vi genomförde en kontroll med UD och vår juridiska stab om det fanns några sakliga problem med att åka till Marocko.

Vem på UD pratade ni med då?

– Det kan jag ta reda på.

Vad är budskapet i er kampanj?

– Att få folk att reflektera kring sin egen vardag, det mediaflöde som var och en utsätts för och på vilket sätt man tar åt sig av allt som sker. För det egna ställningstagandet. Att reflektera över det man gör. Vi vill hävda att Försvarmakten gör skillnad på riktigt och att det är en relevant arbetsplats för den som har drivkraft att göra skillnad.

Så det handlar om rätt och fel. Att bry sig?

– Precis. Vår vilja är att bry sig på alla sätt och vis. Om man sen väljer Röda korset, Försvarmakten eller frivilligorganisationer som gör skillnad spelar mindre roll. Det händer en mängd saker, men det sker i en strid ström, det är svårt att ta till sig all information.

Eller att man inte känner till en konflikt?

– Precis, det kan drunkna i mediaflödet. Media har inte möjlighet att bevaka alla konflikter, folk skulle inte ha möjlighet att ta åt sig av allt.

Enligt Freedom House är Västsahara

"worst of the worst", ett av de mest

"Vi genomförde en kontroll med UD och vår juridiska stab om det fanns några sakliga problem med att åka till Marocko."

repressiva ställena i världen, på grund av ockupationen. Hur rimmar det med ert budskap?

– Jag har inte läst deras uttalande.

Om de år efter år kommer fram till att situationen i Västsahara är det "värsta av det värsta", så vill du inte kalla det ockupation. Även flera folkrättsexperter säger att det är ockupation.

– Jag vill varken kalla det ockupation eller inte. Jag vill inte uttala mig i frågan, jag vill förhålla mig till de folkvalda.

Om det stämmer som Freedom House påstår, hur rimmar det med budskapet ni vill föra fram?

– Det blir en rent hypotetisk fråga, jag får ju förhålla mig till UD:s hemsida. Det finns säkert ett stort antal källor som ger divergerande uppgifter om olika konflikter i världen. Svårt att ta ställning till samtliga som ger information. Då måste man lägga ner avsevärt mer tid. Vi har tittat på UD:s hemsida och gjort en kontroll med egen under rättelstjänst och juridisk stab.

Så era källor anser att det inte är så illa i Västsahara?

– Det kan inte jag svara på. Det som står på UD:s hemsida är mera ett ställningstagande. **Ni vill trumma igenom ett eget budskap. Är det inte fegt att gömma er bakom UD?**

– Vi gör inte reklam för eller emot en konflikt i Västsahara, inspelningssajten ska vara en generisk plats i norra Afrika. Utifrån det tar vi inte ställning till konflikten. Vi vill visa på en naturpåverkan i norra Sverige filmat i Marocko. Jag förstår dina frågeställningar. Hade vi haft den här diskussionen tidigare, så hade vi kunnat utvärdera om det var en

lämplig inspelningsplats eller inte.

Ni har även mänskliga rättigheter i Försvarets värdegrund? Gäller inte de i Västsahara?

– Vi kan säkert hitta fall även i Sverige där det begås brott mot mänskliga rättigheter, exempelvis äldreården.

Vi pratar fortfarande om ett av "worst of the worst" enligt Freedom House. Hur kan ni ha bommat det? Ni har mänskliga rättigheter som utgångspunkt i er värdegrund?

– Jag respekterar det du säger. Om man utgår från mänskliga rättigheter...

Har ni tittat på vad Amnesty säger om Västsahara?

– Jag har inte gjort det personligen, men det kan ha gjorts. Över telefon är det svårt att besvara i detalj, det var därför jag pratar med dig för att få reda på vilka uppgifter du ville ha tag på.

Unga västsaharier vill återgå till väpnad konflikt. Det råder en vapenvila sedan 1991. Och FN:s fredstyrka MINURSO finns på plats. Befrielseörelsens ledning menar att det måste till en politisk lösning, då krig för med sig ett alltför högt pris av mänskligt lidande. Hur ska unga västsaharier, i den ockuperade delen och i flyktinglägren, tolka er film? Att ni inte bryr er eller att Marockos ockupation är ok?

– Först målar du upp en situation utifrån en förståelsegrund som du själv har skapat. Kampanjen har inget med konflikten i Västsahara att göra. Att försöka göra den kopplingen blir helt konstigt.

Men ni har spelat in i Marocko?

– Ja, det är helt korrekt

Hur många soldater har Marocko i Västsahara?

– Det vet jag inte.

Vilka kostnader har Marocko för denna konflikten?

– Nä, det vet jag inte.

Har ni inte kollat det? Du säger att ni har en underrättelstjänst som kan hjälpa er?

– Jag vill bara ha reda på vilka frågeställningar du har, så jag kan ta fram underlag till dig.

Den militära konflikten måste Försvaret

ha stenkoll på?

– Det är möjligt.

Ni har ju haft svenska militärer som röjt minor i Västsahara för FN:s räkning?

– Just det.

Då blir det ännu mer konstigt med er filminspelning i Marocko?

– Varför då menar du?

Er personal har varit i det ockuperade Västsahara och röjt minor, men ni filmar inne i ockupationsmakten. Varför inte göra en film om minröjarna i Västsahara, om ni ville ha ett positivt budskap?

– Det kan jag inte svara på, avslutar Robert Forss.

Arto Valtonen

Försvarmaktens talesperson Robert Forss återkom inte med något namn på någon person på UD, som skulle ha uttalat sig. Tidskriften Västsahara har sökt både försvarsminister Karin Enström samt utrikesminister Carl Bildt för en kommentar. Ingen av ministrarna har velat kommentera Försvarets rekryteringsfilm.

FLOTTBESÖK I MAROCKO

HMS Carlskrona gjorde ett officiellt flottbesök hos ockupationsmakten Marocko under 2013. Överbefälhavare Sverker Göransson vill inte svara på några frågor om flottbesök, rekryteringsfilm och värdegrund.

– Frågor kring marknadsföring hanteras av chefen för marknadssektionen, Robert Forss. Han är vår talesperson. När det gäller uppgiften att genomföra nämnda flottbesök, så är det en fråga för Försvarsdepartementet och UD, säger Philip Simon, som är chef för Medie- och Informationssektionen på Försvarmakten.

Att Försvarmakten hänvisar till försvarsdepartementet och UD gällande flottbesöket ter sig en aning märkligt, då Försvarmakten på sin hemsida skriver utförligt om när HMS Carlskrona besökte Casablanca i Marocko. Försvaret har även lagt upp filmer på

"Provocerande"

Provocerande onödigt och förlorad trovärdighet. Det är några kommentarer som ges med anledning av Försvarets rekryteringsfilm.

PAUL RONGE, pr-konsult:

– Det verkar helt ogenomtänkt och provocerande onödigt. Speciellt intressant att UD, alltså ytterst Carl Bildt, har godkänt detta.

ALLAN WIDMAN, riksdagsman för Folkpartiet liberalerna:

– Jag är allmänt skeptisk till värdet av den här typen av marknadsföringskampanjer. Jag vet att Försvaret har satsat stora summor på rekryteringskampanjer av den här typen.

JONAS SJÖSTEDT, partiledare för Vänsterpartiet:

– Västsahara är ockuperat. Jag visste inte om att Försvaret har spelat in i Marocko och jag har inte hunnit se deras rekryteringsfilm. Självklart är det så att deras kampanj förlorar all trovärdighet då den har spelats in i ett ockupationsland.

HMS Carlskronas besättning i paradstationer vid utloppet från Casablanca.

YouTube från besöket i Casablanca.

Även från marockanskt håll uppmärksammades det svenska flottbesöket, inte minst i statlig marockansk television.

Text: Arto Valtonen

Bild: Anna Norén, Försvarmakten